बेसार **निर्यातको सम्भावना भएका देशहरु**

देश	निर्यात माग	प्रयोग भएको माग	बाँकि माग
अमेरिका	$८२ मिलिएन	$४९ मिलिएन	$३८ मिलिएन
भारत	$७५ मिलिएन	$३३ मिलिएन	$४३ मलिएन
बंगलादेश	$४४ मिलिएन	$२० मिलिएन	$ २५ मिलिएन
इरान	$३० मिलिएन	$ १७ मिलिएन	$१३ मिलिएन
जर्मनी	$२३मिलिएन	$१४ मिलिएन	$१४ मिलिएन
बेलायत	$२१ मिलिएन	$१३ मिलिएन	$११ मिलिएन
मलेसिया	$२१ मिलिएन	$१३ मिलिएन	$११ मिलिएन

स्रोत : Export potential map, International trade center

छुर्पी (Hs code २३०९१०००)

छुर्पी नेपालको एकदमै प्रख्यात, सोझै खान मिल्ने, धुँवा लगाइएको, सुख्खा, सधैं पाइने, पौष्टिक पदार्थले भरिपूर्ण परम्परागत दुग्ध पदार्थ हो । यसको उत्पादन विशेषत: पूर्वी नेपालको दुर्गम पहाडी जिल्लाहरू वा हिमालय क्षेत्रतिर विशेषत चौरीको दूधबाट र हाल अन्य क्षेत्रहरूमा गाई वा भैंसीको दूधबाट पनि तयार गरिन्छ । राम्रो गुणस्तरको र लामो समयसम्म गुणस्तर नबिग्रने छुर्पीले राम्रो बजार तथा मूल्य पाउने हुँदा यसको उत्पादन जुनसकै क्षेत्रमा थोरै लगानीमा गर्न सकिन्छ । छुर्पीलाई ताजा वा सुकाएर जलांश घटाइएको दुवै अवस्थामा उपभोग गर्न सकिन्छ । हाल मानिसले मात्र होइन छुर्पी कुकुरलाई खुवाइने 'डग च्यू' छुर्पी तयार पारी विदेशमा पनि बिक्री गरिन्छ । नेपालबाट अमेरिका, क्यानाडा, चेक रिपब्लिक, सिंगापुर, कोरिया, ताइपाइ चाइनामा छुर्पीको निर्यात हुन्छ ।

छुर्पी **निर्यातको सम्भावना भएका देशहरु**

देश	निर्यात माग	प्रयोग भएको माग	बाँकि माग
जर्मनी	$२.३ बिलिएन	$१.६ बिलिएन	$९६३ मिलिएन
अमेरिका	$१.६ बिलिएन	$११ बिलिएन	$९२७ मलिएन
बेलायत	$१.५ बिलिएन	$९८७ मिलिएन	$ ६८७ मिलिएन
क्यानाडा	$१.२ बिलिएन	$ ७८२मिलिएन	$४१८ मिलिएन
फ्रान्स	$१.२ बिलिएन	$७७५ मिलिएन	$३८१ मिलिएन
इटाली	$१ बिलिएन	$७२५ मिलिएन	$४२४ मिलिएन
जापान	$९८५मिलिएन	$७०५मिलिएन	$३९१ मिलिएन
पोल्याण्ड	$९६६ मिलिएन	$६६५ मिलिएन	$३२६ मिलिएन

स्रोत : Export potential map, International trade center

चिया (Hs code ०९०२४०००)

देशको ७७ जिल्ला मध्ये १४ जिल्लामा व्यावसायिक रुपले चिया खेती गरेको पाइएको छ । चिया नेपालको प्रमुख निकासी योग्य बस्तु हो । ITC(International Trade Center) को तथ्याङ्क अनुसार चिया आयातकर्ता देशहरु भारत, जर्मनी, रसिया, चेक रिपब्लिक र अमेरिका हुन् । भारतले नेपाली कच्चा चिया आयात गरी मूल्य अभिवृद्धि गरि तेस्रो मुलुकमा निकासी गरेको देखिएको हुँदा नेपालमा मूल्य अभिबृद्धि गरि तेस्रो मुलुकमा निकासी गर्न सकिन्छ ।

चिया निर्यातको सम्भावना भएका देशहरु

देश	निर्यात माग	प्रयोग भएको माग	बाँकि माग
पकिश्तान	$१.४ बिलिएन	$५६४ मिलिएन	$५७२ मिलिएन
रसिया	$५२७ मिलिएन	$३५० मिलिएन	$२१२ मिलिएन
इरान	$४९७ मिलिएन	$२८२ मिलिएन	$ २१५ मिलिएन
इजिप्ट	$४६१ मिलिएन	$ २१९ मिलिएन	$२४३ मिलिएन
बेलायत	$४६१ मिलिएन	$२७४ मिलिएन	$२२६ मिलिएन
यु.य.इ	$२९९ मिलिएन	$१६५ मिलिएन	$१३५ मिलिएन
अमेरिका	$२९७ मिलिएन	$१७३ मिलिएन	$२०० मिलिएन

स्रोत : Export potential map, International trade center

प्रकाशन:

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

कृषि सूचना तथा प्रशिक्षण केन्द्रद्वारा प्रकाशित

हरिहरभवन, ललितपुर

प्रकाशन मिति: २०७८

फोन नं. ०१-५४२२२५५८, ५४२५६१७, ५५२२२४८, ५५५५१२७

Email: info@aitc.gov.np, website: www.aitc.gov.np

किसान कल सेन्टर टोल फ्रि नं.: १६६००१९५०००

लेखक

भावना पौडेल (वा.वि.अ)

MSc. कृषि अर्थशास्त्र

नेपालमा निर्यातयोग्य कृषि बस्तुको वास्तविकता र सम्भावना

पृष्ठभूमि

नेपाल कृषि प्रधान देश हो । यहाँका बहुसंख्यक जनताहरु परापूर्वकाल देखि नै कृषि पेशामा निर्भर हुँदै आएका छन् । नेपाल व्यापार तथा निकासी प्रवर्द्धन केन्द्रको तथ्यांक अनुसार विगतमा नेपालले धान, चामल, जुट तथा जुटका सामानहरु गहुँको पीठो आदि उल्लेख्य परिमाणमा निर्यात गरेको देखिन्छ । त्यसमध्ये धान, चामल आदि भारतमा तथा गहुँको पिठो चीन तर्फ निर्यात हुने गरेको अभिलेखले देखाउँछ तर हाल आएर यी वस्तुहरु नेपालमा आयात भइरहेको देखिन्छ । आधुनिक र व्यावसायिक कृषिको माध्यमबाट अझै पनि नेपालले कृषिजन्य वस्तुहरुमा आत्मनिर्भर र निर्यातयोग्य वस्तुमा निर्यात प्रवर्द्धन गर्न सकिन्छ ।

नेपालले वि. सं. २०६१ सालमा विश्व व्यापार संगठनको सदस्यता लिए पश्चात् विभिन्न १७७ देशहरुसँग द्विपक्षिय व्यापार सन्धिमा हस्ताक्षर गरेको छ । हाल नेपालले चिया, कफी, मह, गलैंचा, अदुवा, पश्मिनाका कपडाहरु आदि निर्यात गर्दै निर्यात गर्दै आइरहेको छ । Trade Map, Market acess map, Export potential map जस्ता Market Tool प्रयोग गरेर कुनै पनि देशको वस्तुको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्भावना, नियम र वस्तु स्थिति थाहा पाउन सकिने हुनाले यी पोर्टलहरु प्रयोग गरी निर्यात भइरहेको कृषि वस्तु निर्यातको जानकारी प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

नेपालबाट निर्यात हुने केही कृषि बस्तुहरु

कफि (HS code ०९०१११००)

नेपालबाट कफि बढी निर्यात हुने देश स्वीट्जरल्याण्ड, जर्मनी, जापान, अष्ट्रेलिया, चेक रिपब्लिक, ताईपेयी र बेलायत पर्दछन् । यी देशहरुमा हुने कुल कफीको माग र उपलब्धताको अवस्था हेर्दा मागको अनुपातमा उपलब्धता न्यून देखिन्छ । कफी नेपालबाट निर्यात हुने कृषि वस्तुमध्ये महत्वपूर्ण उत्पादन हो । यसको उत्पादन बृद्धि गर्न सकेमा अन्तराष्ट्रिय बजारमा व्यापार सन्तुलनमा योगदान पुग्न सक्छ । ITC को export potential map हेर्दा भारत, अमेरिका, टर्कि, जर्मनी, चाइना, बेलायत र फ्रान्स आदि देशहरुमा नेपालको निर्यात व्यापारको लागि महत्वपूर्ण र सम्भावनायुक्त रहेको देखिन्छ ।

कफि निर्यातको सम्भावना भएका देशहरु

देश	निर्यात माग	प्रयोग भएको माग	बाँकि माग
अमेरिका	४७.२ बिलियन	४४.२ बिलियन	४३.१ बिलियन
जर्मनी	४४.४ बिलियन	४२.७ बिलियन	४१.८ बिलियन
इटाली	४२.२ बिलियन	४१.४ बिलियन	४९०३ मिलियन
जापान	४१.८ बिलियन	४१.१ बिलियन	४७०३ मिलियन
बेल्जियम	४१.६ बिलियन	४१ बिलियन	४६९३ मिलियन
क्यानडा	४१.१ बिलियन	४६२८ मिलियन	४५१५ मिलियन

स्रोत : Export potential map, International trade center

अलैंची (HS code ०९०१११००)

नेपाल विश्वको प्रमुख अलैची उत्पादन गर्ने देश हो । नेपालको ४२ वटा जिल्लामा यसको खेति हुन्छ । कुल उत्पादनको ७३% ताप्लेजुङ, पाँचथर र संखुवासभाबाट आउँछ । गुणस्तरीय ग्रेडिङ, लेवलिङ, प्याकेजीङ/बजार विविधिकरणको सुधार गरि अलैंचिलाई अन्तराष्ट्रिय बजारमा पुराउन सकिन्छ । ITC (International trade center) को export potential map बाट भारत, बंग्लादेश, जर्मनी, बेलायत, चाइना, टर्कि र फ्रान्समा नेपालबाट अलैंची निर्यातको उच्च सम्भावना बोकेका देश हुन् ।

अलैंची निर्यातको सम्भावना भएका देशहरु

देश	निर्यात माग	प्रयोग भएको माग	बाँकि माग
भारत	$१०९ मिलिएन	$४० मिलिएन	$६९ मिलिएन
बंग्लादेश	$ ३.४ मिलिएन	$० मिलिएन	$३.४ मिलिएन
जर्मनी	$२.७ मिलिएन	$१.७ हजार	$२.७ मिलिएन
बेलायत	$२.४ मिलिएन	$०	$२.४ मिलिएन
चाइना	$१.५ मलिएन	$१८ हजार	$१.५ मिलिएन
टर्कि	$१ मिलिएन	$१० हजार	$९९४ हजार
फ्रान्स	$८९४ हजार	$२.२ हजार	$८९३ हजार

स्रोत : Export potential map, International trade center

अदुवा (HS code ०९१०१११०)

विश्वव्यापीरुपमा नेपाल चीन र भारत पछि तेस्रो ठूलो अदुवा उत्पादक हो । भारत नेपाली अदुवाको प्रमुख निर्यात बजार हो । भारतमा ढुवानी गर्ने झण्डै ९४ प्रतिशत ताजा अदुवा र बाँकी प्रशोधित अदुवा हुन्छन् । भारत बाहेक जर्मनी, फ्रान्स, नेदरल्याण्ड, स्वीजरल्याण्ड निर्यात गर्ने देश हुन् । अदुवा निर्यातमा विश्वबजारमा नेपाल १९ औं स्थानमा पर्दछ र विश्वको निकासको हिस्सामा ०.६ % रहेको छ ।

अदुवा निर्यातको सम्भावना भएका देशहरु

देश	निर्यात माग	प्रयोग भएको माग	बाँकि माग
भारत	$१.५ मिलिएन	$४.१ मिलिएन	
जर्मनि	$४०८ हजार	$२२३ हजार	$१८५ हजार
बंग्लादेश	$४५४ हजार	$४७ हजार	$४०८ हजार
अमेरिका	$७४७ हजार	$७ हजार	$७९० हजार
फ्रान्स	$१६४ हजार	$५.५ हजार	$१५८ हजार
जापान	$९१ हजार	$१.१ हजार	$९० हजार
नेदरल्याण्ड	$२५२ हजार	$४००	$२५२ हजार
स्वीजरल्याण्ड	$१०९ हजार	$४००	$१०८ हजार
क्यानडा	$१८० हजार	$६७	$१८० हजार
बेलायत	$३७२ हजार	$०	$३७२ हजार

स्रोत : Export potential map ,International trade center

मह (HS code ०४०९००१०)

मह नेपालको निर्यातजन्य बस्तुमा उदाउँदै आएको छ । मह खाद्य, उद्योग कस्मेटिक्स, औषधि क्षेत्रमा प्रयोग हुन्छ । नेपालको पहाडी र हिमाली प्राकृतिक महले विश्व बजारमा ठाउँ पाउने सम्भावना देखिन्छ । ITC(International Trade Center) को तथ्याङ्क अनुसार नेपालबाट महको निकासी भारत, अमेरिका, जापान, मलेसिया र क्यानडामा भएको देखिन्छ । विश्व बजारमा महको माग भएका देशहरु अमेरिका, जर्मनी, जापान, बेलायत, फ्रान्स, इटाली र पोल्याण्ड हुन् ।

मह निर्यातको सम्भावना भएका देशहरु

देश	निर्यात माग	प्रयोग भएको माग	बाँकि माग
अमेरिका	$६७६ मिलिएन	$४४४ मिलिएन	$३५६ मिलिएन
जर्मनी	$४१९ मिलिएन	$२९२ मिलिएन	$२०७ मलिएन
जापान	$२३७ मिलिएन	$१५५ मिलिएन	४ १३३ मिलिएन
बेलायत	$२०० मिलिएन	$ १३५मिलिएन	$९७ मिलिएन
फ्रान्स	$१८९ मिलिएन	$१२९ मिलिएन	$७७ मिलिएन
इटाली	$११८ मिलिएन	$८४ मिलिएन	$६३ मिलिएन
पोल्याण्ड	$१०८ मिलिएन	$६७ मिलिएन	$६२ मिलिएन

स्रोत : Export potential map, International trade center

बेसार (Hs code ०९१०३०२०)

बेसार नेपालको सम्भावित नगदे बाली हो । यसको निर्यात जर्मनी र जापानमा भएको देखिन्छ । विश्वबजारमा बेसारको आयातकर्ता देश अमेरिका, भारत, बंगलादेश, यू.ए.इ, जर्मनी, बेलायत र नेदरल्याण्ड हुन् । उत्पादन प्रविधि र मार्केटिङ च्यानलमा र यस व्यवसायमा नेपालमा काम हुन बाँकी छ । ITC (International Trade Center) को Export potential map अनुसार अमेरिका, भारत, बंगलादेश, इरान, जर्मनी, बेलायत, मलेसियामा बेसारको माग उच्च छ ।